

CO2-prestatieladder

Implementatie op niveau 3

19-1008/20210913

Verantwoording

Projectnaam : CO2-prestatieladder
Projectnummer : 19-1008
Documentnummer : 19-1008/20210913
Status : Definitief
Versie : 1.0
Datum : 13-09-2021

Auteur : S. de Jong

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Vorbereiding	5
2.1	Vaststellen organisatorische grenzen	5
3	Inzicht	6
3.1	Inventariseren energiestromen en energieverbruikers	6
3.2	Uitvoeren energiebeoordeling	8
3.3	Opstellen emissie-inventaris	9
3.4	Inventarisatie reductiemogelijkheden	9
4	Reductie	11
4.1	Vaststellen ambitieuze doelstellingen en reductiemaatregelen	11
4.2	Opstellen Energie Management Actieplan	11
4.3	Invullen Maatregellijst	15
4.4	Uitvoeren controle footprint en actieplan	15
5	Transparantie	16
5.1	Stakeholders analyseren en opstellen communicatieplan	16
5.2	Intern en extern communiceren	16
6	Participatie	17
6.1	Inventariseren initiatieven in de sector	17
6.2	Selecteren van initiatief en actief deelnemen	17
7	CO2-Managementsysteem	18
7.1	PDCA-cyclus	18
7.2	Procesbeschrijving CO2-prestatieladder	18
7.3	Verantwoordelijkheden	19

1 Inleiding

Het waarom van KYBYS

Begin met het waarom. Simon Sinek zei het al. Waarom doen we wat we doen? Dat doen we met een bepaald doel. Van hoe de wereld er uit zou moeten zien. Met een missie dus.

Missie: 'De leefomgeving wordt als prettig ervaren. Ze is aantrekkelijk, fraai, betaalbaar en bovenal duurzaam ingericht'.

De buitenruimte is van ons allemaal. Of in ieder geval: buitenruimtes zijn van veel mensen en kennen doorgaans veel gebruikers. Het is één van de redenen dat de ontwikkeling van een buitenruimte best een klus is. Probeer het al die gebruikers maar eens naar de zin te maken.

Er zijn meer belangen en voorwaarden die een rol spelen. Zo is elk budget beperkt en passen veel wensen vaak niet binnen zo'n budget. Of lijken ze er niet in te passen, dat kan natuurlijk ook. En dan hebben we het nog niet gehad over de noodzaak om op de lange termijn respectvol met de buitenruimte en haar omgeving om te gaan – begrippen als duurzaamheid spelen daarbij een rol.

KYBYS brengt al die belangen, voorwaarden, wensen en eisen met elkaar in balans. Voor de korte termijn en, meer nog, voor de toekomst.

Daarom heeft KYBYS in 2020 een CO₂-reductiebeleid opgesteld. Dit wil KYBYS gaan realiseren middels het implementeren van de CO₂-Prestatieladder. Dit moet resulteren in het behalen van het CO₂-Prestatieladder certificaat op ten minste trede 3.

De certificering op trede 3 vraagt niet enkel om het inzicht in de belangrijkste energiestromen, maar ook om de wil om te reduceren. Hierbij is het uitgangspunt dat de CO₂ footprint conform de norm is en dat kwantitatieve reductiedoelstellingen worden opgesteld en behaald, hierbij ambitieert KYBYS ieder jaar een stap verder te kunnen rijken en haar footprint te kunnen reduceren.

In dit rapport wordt achtereenvolgens aandacht besteed aan een emissie-inventaris (Inzicht), de ontwikkeling en het doorvoeren van maatregelen (Reductie), de interne en externe communicatie over het CO₂-beleid (Transparantie) en het deelnemen aan initiatieven binnen de sector (Participatie).

De berekeningen per kalenderjaar worden in dit document weergegeven en afzonderlijk inzichtelijk gemaakt. Eventuele onderliggende data is als bijlage beschikbaar en te allen tijde op te vragen bij de directie van KYBYS.

Inhoudelijk is dit document opgesteld aan de hand van de door SKAO gestelde eisen en uitgangspunten. Een lijst met emissiefactoren is terug te vinden op www.co2emissiefactoren.nl

2 Voorbereiding

2.1 Vaststellen organisatorische grenzen

KYBYS is een ingenieurs- en adviesbureau. Het bedrijf heeft twee vestigingen.

Vestiging Boxtel

Boscheweg 107-08

Postbus 371

5280 AJ Boxtel

Deze vestiging is gevestigd binnen een kantoorgebouw met vier verdiepingen. KYBYS maakt gebruik van de tweede etage.

Vestiging Alphen aan de Rijn

Europalaan 16

2408 BG Alphen aan den Rijn

Deze vestiging is gevestigd binnen een kantoorgebouw van drie verdiepingen. KYBYS maakt gebruik van een kamer op de tweede etage.

KYBYS is een bedrijf zonder moederbedrijf en zonder dochterondernemingen.

KvK-nummer: 16075147.

KYBYS heeft 20.2 FTE die ingevuld worden door 23 medewerkers (peildatum 1 juli 2020).

KYBYS werkt volgens een kwaliteitssysteem dat voldoet aan de **NEN-EN-ISO:9001-2015**.

De CO₂-emissie-inventarisatie voor de bedrijfsvoering heeft aangetoond dat KYBYS B.V. een totale uitstoot heeft van 92,8 ton CO₂ per jaar (gebaseerd op cijfers 2020) . Door deze inventarisatie kan KYBYS B.V. geclassificeerd worden als kleinbedrijf, overeenkomstig de uitgangspunten van het Handboek 3.1.

3 Inzicht

3.1 Inventariseren energiestromen en energieverbruikers

3.1.1 Energiestromen

Om de scope af te bakenen is gebruik gemaakt van het Green House Gas Protocol, zoals omschreven in het handboek. Conform dit protocol wordt onderscheid gemaakt tussen drie bronnen van emissie, verdeeld in twee categorieën. Directe emissies en indirecte emissies.

Scope 1: directe emissies

Door eigen organisatie uitgestoten gassen. Dit kan door middel van aardgasverbruik voor kantoor verwarming of brandstofverbruik door de bedrijfsauto's.

Scope 2: indirecte emissies

Ontstaan door opwekking van elektriciteit en warmte die de organisatie gebruikt.

Scope 3: overige indirecte emissies (vanaf niveau 4 en 5)

Activiteiten van het bedrijf die geen eigendom zijn van het bedrijf. Bijvoorbeeld woon-werk verkeer of ingekochte onderzoeken.

KYBYS

Scope 1: directe emissies

Gebruikte brandstoffen toe te wijzen aan verwarming van het kantoor.
Gebruikte brandstof uit eigen wagenpark.

Scope 2: indirecte emissies

Ingekochte elektriciteit ten behoeve van bedrijfsvoering.

De footprint zoals KYBYS B.V. heeft berekend is inzichtelijk gemaakt in paragraaf 3.1.2. De footprint is gebaseerd op basisjaar 2019. Vanaf dit moment streeft KYBYS B.V. naar reductie.

3.1.1.1 *Verbranding biomassa*

Verbranding van biomassa vond niet plaats in 2020.

3.1.1.2 *GHG verwijderingen*

Er heeft geen broeikasgasverwijdering of compensatie plaatsgevonden bij KYBYS B.V. in 2020.

3.1.1.3 *Uitsluitingen*

Er zijn uitsluiting van broeikasgasbronnen of putten uit de kwantificering.

3.1.1.4 *Indirecte energie emissies*

Er zijn geen indirecte energie broeikasgasemissies in verband met de opwekking van geïmporteerde elektriciteit, warmte of stoom.

3.1.1.5 *Basisjaar*

De inventarisatie van emissies is door KYBYS voor het eerst uitgevoerd in 2020. Dit jaar is teruggekeken op de uitstoot die wij in 2019 hebben geproduceerd. Deze uitstoot staat gelijk aan een CO2 footprint. De footprint voor 2019 is ons referentiepunt.

3.1.1.6 *Verandering van basisjaar*

Er is geen wijziging opgetreden of herberekening uitgevoerd in het basisjaar of wijziging van andere historische broeikasgasgegevens .

3.1.1.7 Beschrijving van kwantificatiemethoden

Ten behoeve van de inventarisatie van de CO₂-uitstoot van KYBYS B.V. zijn de factoren gehanteerd welke worden voorgeschreven in het handboek.

3.1.1.8 Wijziging van kwantificatiemethoden

Er heeft geen wijziging in eerder gebruikte kwantificatiemethoden plaatsgevonden.

3.1.1.9 Broeikasgasemissie- of verwijderingsfactoren

De gebruikte broeikasgasemissie- of verwijderingsfactoren zijn terug te vinden op de site www.CO2emissiefactoren.nl

De gegevens die gebruikt zijn om onze footprint met betrekking tot gebouwverwarming en elektra te berekenen zijn afkomstig van onze verhuurder. Hij levert bijgaand aan de verhuurfactuur een eindejaar overzicht waarin het energieverbruik wordt vermeldt.

Daarnaast zijn onze brandstoffen met betrekking tot personenvervoer in te zien via het bedrijf dat onze tankpassen levert. Zij sturen maandelijks een factuur en hierbij hoort een overzicht van verbruik, gebonden aan de verschillende kentekens.

3.1.1.10 Nauwkeurigheid

KYBYS B.V. is afhankelijk van haar projectportefeuille. Wanneer veel projecten in de directe nabijheid van het kantoor gelegen zijn zal er minder uitstoot plaatsvinden dan wanneer onze expertise elders in het land gevraagd wordt. Hierdoor zijn sommige projecten van het bedrijf meer belastend voor het milieu dan anderen. Overal kan dit een vertekend beeld geven aan de prestaties van het bedrijf. De verdeling van de energiekosten door de verhuurders is een momentopname en kan door de tijd heen wijzigen als gevolg van personele bezettingen en klimatologische omstandigheden.

3.1.1.11 ISO 14064

Dit GHG-rapport is opgesteld in overeenstemming met dit deel van ISO 14064.

3.1.1.12 Verificatie

Eis 3.A.2, verificatie emissie inventaris. KYBYS B.V heeft er voor gekozen haar emissie-inventarisatie niet door een CI te laten verifiëren.

3.1.1.13 Uitzonderingen

Er zijn geen noemenswaardige uitzonderingen te noemen op het GHG-protocol.

3.1.2 Energieverbruikers

3.1.2.1 Leaseauto's

KYBYS leaset een aantal auto's voor haar medewerkers. Daarnaast zijn er minimaal twee poolauto's beschikbaar voor niet-lease rijders. Deze poolauto's worden flexibel geleased, waardoor er ingespeeld kan worden op de behoefte met betrekking tot de projecten. Niet alle auto's zijn het hele jaar in gebruik geweest.

Het verbruik van de auto's is berekend op de werkelijk gereden kilometers gedeeld door het aantal getankte liters benzine.

Halfjaarlijks worden de gegevens verzameld, opgevolgd en actueel gehouden.

3.1.2.2 Elektrische apparaten

Apparaat
Beamer
Beeldschermen
Koel/vries combi
Koelkast keuken
Koffiemachine
Kopieerapparaat/printer
LED TL-verlichting
PC's
Plotter
Quooker
TV scherm receptie
TV scherm vergaderruimte B
Vaatwasser
Waterkoeler

Bovenstaande apparaten zijn aanwezig in de kantoorruimte in Boxtel en/of in Alphen aan de Rijn. Bekende grote energieverbruikers zijn de ICT-apparatuur, vaatwasser, koelkast en koel-vriescombinatie. KYBYS streeft ernaar om bij vervanging apparaten aan te schaffen met Energielabel A of hoger. Halfjaarlijks worden de gegevens verzameld, opgevolgd en actueel gehouden.

3.2 Uitvoeren energiebeoordeling

De grootste CO₂-uitstoot vindt plaats middels het verbruik van brandstof. Dit is 56% van het totale energieverbruik. Aardgas zorgt voor 21% en elektriciteit 23% van het energieverbruik (op basis van gegevens uit 2020).

Bij het terugdringen van het brandstofverbruik zijn de meeste mogelijkheden voorhanden. Dit is echter ook sterk afhankelijk van de orderportefeuille. Meer afspraken op afstand levert meer gereden kilometers op. Zuiniger rijden en schonere, eventueel elektrische auto's, dringen het brandstofverbruik ook terug.

Het kantoorpand in Boxtel heeft Energielabel B. In dit pand huren wij de gehele tweede verdieping. Aangezien wij geen eigenaar van het pand zijn is het lastig op het aardgasverbruik te sturen.

Voor wat betreft het energieverbruik met betrekking tot elektriciteit zien wij wel mogelijkheden voor reductie. Aanschaffen van energiezuinige apparaten en uitschakelen van apparaten na werktijd zal een besparing op leveren. Aan de andere kant bestaat de kans dat de eventuele aanschaf van elektrische auto's het energieverbruik van elektriciteit zal verhogen.

De verwachting is dat KYBYS de komende jaren gaat besparen op het brandstofgebruik en het verbruik van elektriciteit. We schatten in dat we ons energieverbruik en -gebruik kunnen reduceren met 10% in 5 jaar.

Halfjaarlijks worden de gegevens verzameld, opgevolgd en actueel gehouden.

3.3 Opstellen emissie-inventaris

3.3.1 CO2-footprint

Tabel 1: CO2-FOOTPRINT KYBYS b.v. in 2020					
		Verbruik Boxtel	Verbruik Alphen	CO2-parameter	CO2-equivalent
CO2 scope 1					
Aardgas voor verwarming	Brandstof & warmte	7416,46 m3	590 m3	1,88 kg CO2 / m3	15,1 ton CO2
Personenwagen benzine	Zakelijk verkeer	7835,72 liter		2,74 kg CO2 / liter	21,5 ton CO2
Personenwagen diesel	Zakelijk verkeer	481,64 liter		3,23 kg CO2 / liter	1,6 ton CO2
Personenwagen elektrisch	Zakelijk verkeer	6337 kWh		0,556 kg CO2 / kWh	3,5 ton CO2
<i>SUBTOTAAL</i>					41,6 ton CO2
CO2 scope 2					
Ingekochte elektriciteit	Elektriciteit	86307 kWh	2900 kWh	0,556 kg CO2 / kWh	49,6 ton CO2
Personenwagen eigen vervoer	Zakelijk verkeer	8268 KM		0,195 CO2/km	1,61 ton CO2
<i>SUBTOTAAL</i>					51,2 ton CO2
TOTAAL					
TOTAAL					92,8 ton CO2

KYBYS heeft er, gezien de onvolledigheid van de cijfers, voor gekozen om de emissie-inventaris niet door een CI te laten verifiëren.

3.3.2 Verdeling CO2-uitstoot binnen bedrijfsvoering

	Percentage	Uitstoot
Overhead	20 %	21,3 ton CO2
Projecten	80 %	85,2 ton CO2
Projecten met gunningsvoordeel	0 %	0 ton CO2

Deze verdeling is gebaseerd op de productieve uren. 60% van de productieve uren worden gemaakt binnen projecten, 40% geldt als overhead. Verhoudingsgewijs treedt er meer CO2 uitstoot op binnen de projecten in verband met het aantal autokilometers dat gemaakt wordt binnen projecten. Vandaar dat wordt uitgegaan van een 80-20 verdeling.

De uitstoot binnen de projecten met gunningsvoordeel is momenteel 0%. KYBYS heeft een raamcontract dat met aanbestedingsvoordeel is binnengehaald. Voor dit contract zijn de werkzaamheden afgerond vanwege Corona hebben afspraken digitaal plaats gevonden. Gegevens worden half jaarlijks verzameld, opgevolgd en actueel gehouden.

3.4 Inventarisatie reductiemogelijkheden

- Aanschaf/lease personenauto's o.b.v. CO2 emissiemeting uit de praktijk.
- Controle op juiste bandenspanning leaseauto's.
- Faciliteiten voor thuiswerken en virtuele afspraken/bijeenkomsten.
- Gebruik van energiezuinige banden. De leasemaatschappij maakt al in bijna ieder geval gebruik van banden met label A op het onderdeel brandstofgebruik van het Europees bandenlabel.
- Gratis OV voor nieuwe medewerkers in eerste drie maanden.
- Stimuleren van carpoolen.
- Stimuleren van zuinig rijden: middels Het Nieuwe Rijden.
- Stimuleren van zuinig rijden: middels monitoring.
- Zero CO2-emissie voertuigen.

- Inkopen efficiënte hardware.
- Optimalisatie klimaatinstallaties. Vanwege het gebruik van een huurpand heeft KYBYS hier geen directe invloed op.
- Afspraken energieprestaties bij huur. Huurcontract loopt pas over drie jaar af.
- Erkende maatregelen energiebesparing voor kantoren. Vanwege het gebruik van een huurpand heeft KYBYS hier geen directe invloed op.
- Duurzame energie. Vanwege het gebruik van een huurpand heeft KYBYS hier geen directe invloed op.
- Verbeteren energielabel kantoren. Het kantoor is een huurpand en heeft Energielabel B. Hier heeft KYBYS verder geen invloed op.
- Uitschakelen PC's, beeldschermen, TV's, kopieerapparaat, plotter, beamer aan einde van de werkdag.
- CO2-bewustzijn bij medewerkers creëren.
Inkoop van groene stroom. Vanwege het gebruik van een huurpand heeft KYBYS hier geen directe invloed op.

4 Reductie

4.1 Vaststellen ambitieuze doelstellingen en reductiemaatregelen

Scope 1: Reduceren gemiddelde brandstofverbruik met ten minste 10% binnen 5 jaar. Het gemiddelde brandstofverbruik in 2020 per benzine- of dieselauto komt uit op 1.702 liter per auto. In totaal is er 20.429 liter (benzine + diesel) getankt, verdeeld over 12 auto's. Dat zou uitkomen op een besparing van 170 liter per auto per jaar. Dat zijn 3 of 4 tankbeurten minder per auto per jaar.

Scope 2: Reduceren energieverbruik elektriciteit in kWh met ten minste 10% binnen 5 jaar.

KYBYS ziet dit als ambitieuze doelstellingen die realistisch en haalbaar zijn. We zijn een klein bedrijf met beperkte mogelijkheden om grote besparingen door te voeren. Aan het einde van het eerste jaar van certificering zullen we onze doelstellingen evalueren en eventueel bijstellen. We zijn er van overtuigd dat we op dat moment nog realistischere doelen kunnen stellen.

Maatregelen:

1. Aanschaf/lease zero CO₂-emissie voertuigen indien de km-range voldoende is voor woon-werkverkeer + retour afspraak op afstand, gebaseerd op een normale werkdag.
2. Aanschaf/lease personenauto's o.b.v. CO₂ emissiemeting uit de praktijk, indien aanschaf zero-emissie voertuig niet mogelijk is vanwege onvoldoende km-range.
3. Controle juiste bandenspanning leaseauto's: Driemaandelijkse controle bandenspanning bij meer dan 90% van de leaseauto's.
4. Stimuleren zuinig rijden: Het Nieuwe Rijden. Toolbox zuinig rijden ter beschikking stellen aan alle leaserijders.
5. Stimuleren zuinig rijden: monitoring brandstofgebruik en 3-maandelijkse terugkoppeling naar leaserijders.
6. Inkopen efficiënte hardware. KYBYS heeft bij aankoop van computers, laptops, monitors, voedingen, UPS, servers, reproductieapparatuur en printers aantoonbaar gekozen voor producten met het Energy Star label. Tevens energiezuinige elektrische apparaten aanschaffen met een energielabel A+ of hoger, wanneer nieuwe of vervangende hardware benodigd is.
7. Uitschakelen PC's, beeldschermen, TV's, kopieerapparaat, plotter en beamer aan het einde van de werkdag.
8. CO₂-bewustzijn bij medewerkers creëren: CO₂-reductie krijgt aantoonbaar aandacht bij functioneringsgesprekken van minstens 20% van adviseurs en projectleiders.
9. Faciliteiten voor thuiswerken en virtuele afspraken/bijeenkomsten. In de Corona periode is dit in een stroomversnelling gekomen en kan iedere medewerker thuiswerken en gebruik maken van systemen voor overleg op afstand.
10. Gratis OV voor medewerkers. Medewerkers krijgen kosten voor OV 1 op 1 vergoed.
11. Stimuleren van carpoolen. Indien mogelijk met inachtneming van de km-range worden de poolauto's vervangen door auto's die rijden op hernieuwbare brandstoffen, aardgas of zijn zero CO₂-emissie.

4.2 Opstellen Energie Management Actieplan

KYBYS is al tijden actief voor wat betreft CO₂-reductie, maar heeft dat voorheen nog niet in protocollen vastgelegd. Wat niet wegneemt dat KYBYS onbewust al veel maatregelen genomen heeft voordat met de CO₂-prestatieladder werd gestart. Zo is begin 2019 alle TI-verlichting vervangen voor TI-ledverlichting, inkopen van o.a. duurzaam kopieerpapier en Fairtrade producten.

KYBYS wil vergeleken worden met andere adviesbureaus van vergelijkbare omvang. Vergelijkbare ingenieursbureaus hebben een CO₂-footprint tussen de 40 en 150 ton CO₂- uitstoot per jaar. KYBYS zit hier met een uitstoot van 89,8 ton tussenin. Wij positioneren ons aan de bovenkant van de middengroep en we willen graag bij de koplopers qua CO₂-reductie aansluiten.

KYBYS kiest er bewust voor om maatregelen te nemen die directe impact hebben op reductie maar wel passend zijn bij de omvang van het bedrijf. Als klein bedrijf leveren wij een inspanning die in verhouding staat met de omvang van ons bedrijf. Er zijn op een aantal fronten al eerste stappen gemaakt naar CO₂-reductie. Op gebieden waar veel bespaard kan worden, is hoog ingezet door te streven naar maatregelen in Categorie C van de Maatregellijst. Dit tekent onze ambitie om een koploper te worden, gekoppeld met het realistische kijk op de samenleving dat in ons bureau verweven zit.

KYBYS evalueert jaarlijks de maatregelen zoals die zijn opgenomen in de maatregellijst. De nulmeting is gebaseerd op de cijfers zoals die gebruikt zijn in aanvangsjaar 2019. Jaarlijks worden de cijfers vergeleken met de cijfers van 2019 en daaruit kan geconcludeerd worden of er vorderingen zijn gemaakt binnen het bedrijf. Na vijf jaar (in 2025) zal er een nieuw vijfjarig actieplan opgesteld worden gebaseerd op de resultaten die geboekt zijn in de periode 2020-2025.

Maatregel	Reductie doelstelling in tonnen CO2	In werking sinds	Verantwoordelijk	Uitvoering door	Betrokkenen	Controle / Evaluatiemomenten	Opmerkingen
Aanschaf/lease zero CO2-emissie voertuigen indien de km-range voldoende is voor woon-werkverkeer + retour afspraak op afstand, gebaseerd op een normale werkdag.	3	Januari 2020	Directie	Office manager	Leaserijders	Jaarlijks tijdens directiebeoordeling	Deze maatregel wordt toegepast op het moment dat een nieuwe auto aangeschaft (geleaset) gaat worden of als een auto aan vervanging toe is.
Aanschaf/lease personenauto's o.b.v. CO2 emissiemeting uit de praktijk, indien aanschaf zero-emissie voertuig niet mogelijk is vanwege onvoldoende km-range	3	Januari 2020	Directie	Office manager	Leaserijders	Jaarlijks tijdens directiebeoordeling	Deze maatregel wordt toegepast op het moment dat een nieuwe auto aangeschaft (geleaset) gaat worden of als een auto aan vervanging toe is.
Controle juiste bandenspanning leaseauto's: Driemaandelijke controle bandenspanning bij meer dan 90% van de leaseauto's.	Niet meetbaar	Augustus 2020	Kwaliteitsmanager	Administratief medewerkster	Leaserijders	Driemaandelijks	Alle leaserijders vullen zijn/haar bandenspanning maandelijks in een daarvoor opgesteld bestand.
Stimuleren zuinig rijden: Het Nieuwe Rijden. Toolbox zuinig rijden ter beschikking stellen aan alle leaserijders.	Niet meetbaar	Augustus 2020	Kwaliteitsmanager	Administratief medewerkster	Leaserijders	n.v.t.	Toolbox zuinig rijden verstuurd naar leaserijders.
Stimuleren zuinig rijden: monitoring brandstofgebruik en 3-maandelijke terugkoppeling naar leaserijders.	3	Augustus 2020	Directie	Administratief medewerkster	Leaserijders	Functioneringsgesprekken	
Inkopen efficiënte hardware. KYBYS heeft bij aankoop van computers, laptops, monitors, voedingen, UPS, servers, reproductieapparatuur en printers aantoonbaar gekozen voor producten met het Energy Star label. Tevens energiezuinige elektrische apparaten aanschaffen met een	0,9	Doorlopend	Directie	ICT-medewerker	Alle medewerkers	Jaarlijks tijdens directiebeoordeling	Energie slurpende apparatuur gefaseerd vervangen na afschrijvingstermijn/einde levensduur

energielabel A+ of hoger, wanneer nieuwe of vervangende hardware benodigd is.							
Uitschakelen PC's, beeldschermen, TV's, kopieerapparaat, plotter en beamer aan het einde van de werkdag.	0,9	Doorlopend	Kwaliteitsmanager	Alle medewerkers	Alle medewerkers	Dagelijks	Protocol ontwikkelen om bewustwording te creëren bij medewerkers
CO2-bewustzijn bij medewerkers creëren: CO2-reductie krijgt aantoonbaar aandacht bij functioneringsgesprekken van minstens 20% van adviseurs en projectleiders.	Niet meetbaar	Doorlopend	Directie	Teamleiders	Alle medewerkers	Jaarlijks	
Faciliteiten voor thuiswerken en virtuele afspraken/bijeenkomsten.	Niet meetbaar	Maart 2020	Directie	Directie	Alle medewerkers	Jaarlijks tijdens directiebeoordeling	In de Corona periode is dit in een stroomversnelling gekomen en kan iedere medewerker thuiswerken en gebruik maken van systemen voor overleg op afstand.
Gratis OV voor medewerkers. Medewerkers krijgen kosten voor OV 1 op 1 vergoed.	Niet meetbaar	Doorlopend	Directie		Alle medewerkers		
Stimuleren van carpools. Indien mogelijk met inachtneming van de km-range worden de poolauto's vervangen door auto's die rijden op hernieuwbare brandstoffen, aardgas of zijn zero CO2-emissie.	1	2021	Directie	Office manager	Alle medewerkers	Jaarlijks tijdens directiebeoordeling	Deze maatregel wordt toegepast op het moment dat een nieuwe poolauto aangeschaft (geleased) gaat worden of als een auto aan vervanging toe is.

4.3 Invullen Maatregellijst

Zie bijlage "Rapport Maatregellijst 2020".

4.4 Uitvoeren controle footprint en actieplan

Zie bijlage "Kybys CO2 Self assessment + interne audit okt '21"

5 Transparantie

5.1 Stakeholders analyseren en opstellen communicatieplan

Externe belanghebbende(n)	Betrokkenheid
<u>Opdrachtgevers</u>	Opdrachtgevers verlangen van KYBYS B.V. dat de organisatie zich actief inzet op het gebied van CO2-reductie en dat zij hierover helder communiceert.
<u>Ketenpartners</u>	KYBYS B.V. kan werkzaamheden uitvoeren als onderaannemer, maar ook onderaannemers inhuren of producten inkopen. In dergelijke gevallen worden soms overeenkomsten gesloten waarbij, afhankelijk van de aard van de werkzaamheden, een CO2-emissie-inventarisatie opgevraagd wordt.
<u>Overige belanghebbenden</u>	Overige belanghebbenden, bijvoorbeeld toekomstig partners en leveranciers, belangenverenigingen, media en pers zijn vanuit verschillende invalshoeken betrokken bij het onderwerp.
Interne belanghebbende(n)	Betrokkenheid
<u>Alle medewerkers</u>	Alle medewerkers van KYBYS B.V. hebben een individuele verantwoordelijkheid en bijdrage aan het bereiken van de doelstellingen op het gebied van CO2 reductie.
<u>Directie</u>	De directie van KYBYS B.V. is verantwoordelijk voor het beleid, besluitvorming en management-beoordelingen ten aanzien van de CO2-Prestaties van KYBYS B.V.
<u>Directie en Kwaliteit- en Emissiemanager</u>	De directie en manager zijn verantwoordelijk voor het uitdragen van de boodschap op het gebied van CO2-Prestaties.

5.2 Intern en extern communiceren

Interne communicatie:

- Maandelijks werkoverleg met alle medewerkers. Hierin kunnen mededelingen gedaan worden en aandachtspunten gedeeld worden omtrent CO2-reductie.
- Voor- en najaar bijeenkomsten met alle medewerkers. In deze bijeenkomsten wordt CO2-reductie als een vast agendapunt opgenomen.

Externe communicatie:

- Minimaal twee publicatie per jaar via de website en/of LinkedIn.

6 Participatie

6.1 Inventariseren initiatieven in de sector

Het Nieuwe Rijden	Het nieuwe rijden is een initiatief om brandstofverbruik te reduceren en daarmee ook de CO2 uitstoot. In 2020 is er onder de medewerkers een instructie worden verspreid. De ontwikkelingen binnen de automotieve branche worden door KYBYS B.V. gemonitord. Waar mogelijk wordt beleid hierop aangepast.
De duurzame leverancier	Het platform Duurzame Leverancier ondersteunt bedrijven en opdrachtgevers bij het duurzaam opzetten van hun bedrijfsvoering en projecten. Daarbij wordt milieuverantwoord gehandeld en worden innovatieve methoden ontwikkeld om milieubelasting te verminderen. Duurzaam inkopen én voldoen aan duurzame eisen van opdrachtgevers is het uitgangspunt.
Duurzaam GWW	Ondersteuning in het vertalen van de duurzaamheidsdoelen van de organisatie naar projecten en opgaven. Duurzamer maken van GWW en spoor door duurzame aanbesteding en inkoop.
BSNC	De BSNC is een vereniging. Onze leden werken vrijwillig mee aan de ontwikkeling en realisatie van allerlei activiteiten. Van opleidingen, onderzoek tot bijeenkomsten. De organisatie van de vereniging is transparant. Er zijn diverse werkgroepen, die gericht aan de slag gaan met concrete opdrachten, zoals duurzaamheid en circulariteit, die de Toetsingscommissie formuleert in opdracht van het bestuur en de ledenvergadering.

6.2 Selecteren van initiatief en actief deelnemen

6.2.1 BSNC

KYBYS is een actief lid van de Branchevereniging voor Sport en Cultuurtechniek. BSNC draagt zorg voor onderzoek, beleids- en kennisontwikkeling die bijdraagt aan het verhogen van de kwaliteit en het maatschappelijk nut van buitensportvoorzieningen. KYBYS maakt onderdeel uit van het Platform van adviesbureaus & kennisinstituten. De directeurs van KYBYS zijn beiden actief binnen deze organisatie. Seth van der Wielen is bestuurslid van het verenigingsbestuur als afgevaardigde van het platform Adviesbureaus & Kennisinstituten. Bart van Pagée is lid van de Werkgroep circulariteit. Binnen werkgroep circulariteit is men bezig met het opstellen van een handleiding voor en het stimuleren van de achterban om zo circulair als mogelijk te werken.

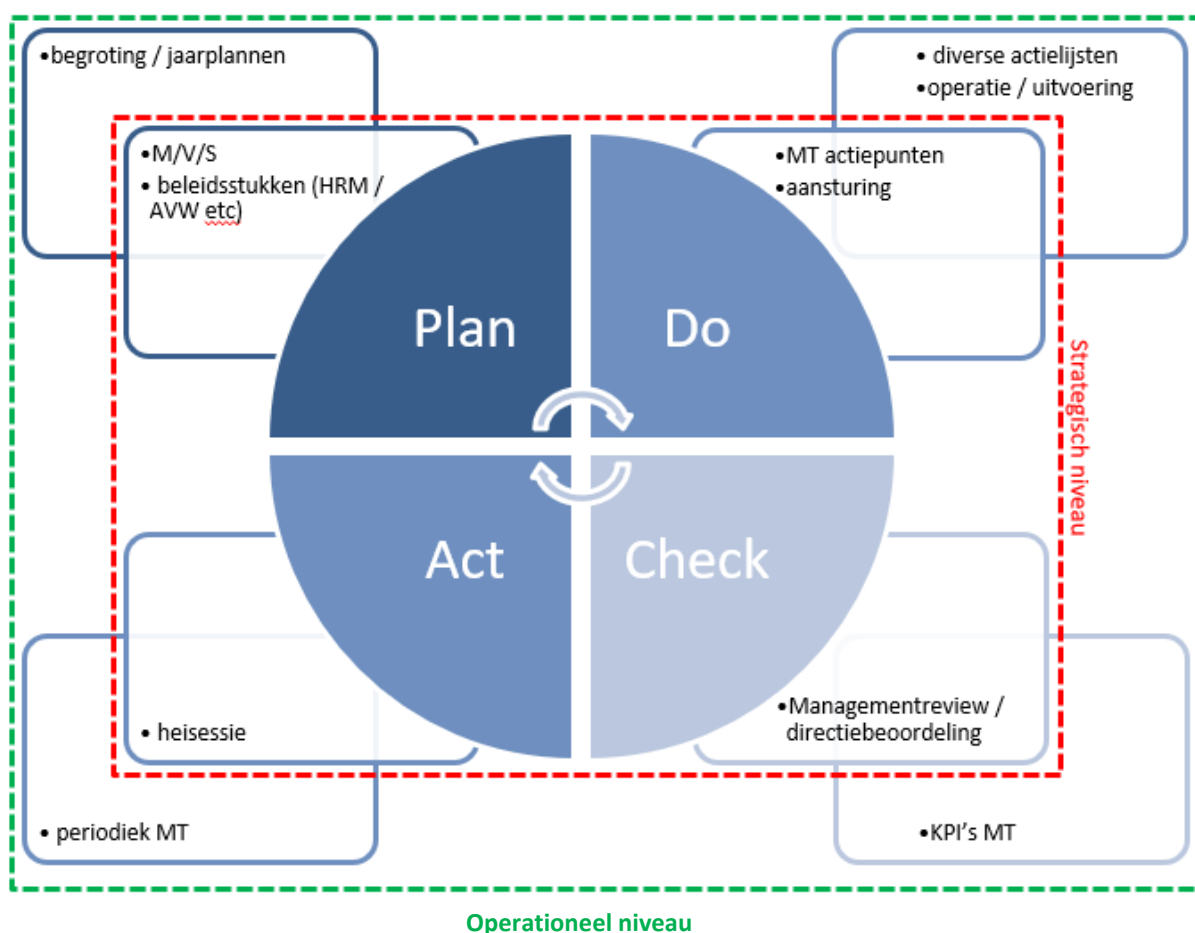
7 CO2-Managementsysteem

7.1 PDCA-cyclus

KYBYS heeft ervoor gekozen om de stuurcyclus voor haar CO2-beleid te integreren in het bestaande ISO 9001 managementsysteem. Hierdoor wordt het onderdeel van bestaande en bekende processen en procedures.

Op strategisch niveau is de prestatieladder opgenomen in het beleid. Het MT heeft de Kwaliteitsmanager de taak meegegeven om de CO2-prestatieladder aan te vragen en te onderhouden. In de directiebeoordeling zal de CO2-prestatieladder meegenomen gaan worden vanaf moment van certificering.

Op operationeel niveau is de CO2-prestatieladder meegenomen in de begroting en de jaarplannen. De CO2-prestatieladder wordt door de Kwaliteitsmanager up to date gehouden en deze zorgt ook voor implementatie in de bedrijfsprocessen. Periodiek zal vanaf moment van certificering de CO2-prestatieladder meegenomen worden het MT overleg.

7.2 Procesbeschrijving CO2-prestatieladder

Voor het in stand houden van het proces rondom (her)certificering van de CO2-prestatieladder wordt het onderstaande traject aangehouden. Deze stappen worden (half)jaarlijks doorlopen en desbetreffend worden er acties uitgevoerd.

7.3 Verantwoordelijkheden

- De kwaliteitsmedewerker is verantwoordelijk voor de invulling van de PDCA-cyclus voor CO2.
- De jaarlijkse interne audit wordt als onderdeel van de integrale interne audit ingepland en uitgevoerd door een extern adviseur (tevens verantwoordelijk voor de audits in het kader van ISO-9001).
- De kwaliteitsmedewerker draagt er zorg voor dat het MT jaarlijks een directiebeoordeling van de CO2-prestatieladder uit kan voeren.